

Х. Калашнікова

С. Kalashnikova

**ФОРМУВАННЯ СТРУКТУРИ МОДЕЛЬНОГО КОМПЛЕКСУ
СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ МІСТА****FORMATION OF THE STRUCTURE OF MODEL COMPLEX
OF SOCIO-ECONOMIC CITY DEVELOPMENT**

У статті розглянуто особливості елементів стратегії соціально-економічного розвитку міської території. Досліджено проблеми, що є актуальними для міст України в умовах сучасного управління об'єднаними територіальними громадами. Обґрунтовано необхідність перегляду сформованих підходів до визначення стратегічних напрямів та цілей соціально-економічного розвитку міста. Узагальнено основні принципи формування та розробки стратегічного плану розвитку міста. Висвітлено пріоритетні завдання по забезпеченню збалансованої трансформації міської території в умовах розвитку. Систематизовано основні моделі розвитку міста. Розглянуто концепції та теорії стратегічного планування розвитку міста. Пропонується розгляд реальних стратегічних варіантів розвитку міста на практиці вести за трьома основними напрямками: суб'єкти господарювання міського підпорядкування; виробнича інфраструктура міста; соціальна інфраструктура міста. У результаті дослідження запропоновано стратифіковану структуру модельного комплексу соціально-економічного розвитку міста.

Ключові слова: місто, розвиток, система соціально-економічного моніторингу, системний підхід.

Актуальність проблеми. В сучасних умовах Україна динамічно розвивається, прагнучи інтегруватися в світові суспільно-економічні процеси. Це вимагає пошуку, обґрунтування та застосування нових підходів до використання потенціалу міст та її регіонів для досягнення якісно нового рівня конкурентоспроможності економіки та життя населення. Вирішення цих актуальних завдань потребує глибокої аналітико-методичної роботи, аналізу і оцінювання процесів трансформації складових регіональної економіки, розробки стратегічних напрямів розвитку міст і шляхів щодо їх удосконалення.

Аналіз останніх джерел досліджень і публікацій. Узгодження стратегій міського і регіонального розвитку дає можливість нівелювати лівову частину політичної напруги між регіональними і місцевими органами влади, що дозволить проводити узгоджену регіональну політику в рамках реформи децентралізації влади в Україні [3].

Наукові дослідження на цю тематику викладені в працях багатьох вітчизняних і зарубіжних економістів, зокрема М. Аверкиної, З. Герасимчук, О. Берданова, В. Вакуленко, О. Карого, О. Карлової, О. Середи, Л. Хашиєва. В них відображаються більшою мірою рекомендації авторів щодо стану та перспектив соціально-економічного розвитку регіонів та міст в цілому, які ґрунтуються на об'єктивних фактах, проте окремі аспекти цього питання потребують більш детального розгляду. Саме проблемам розвитку складових економіки міста і присвячена ця стаття.

Мета статті – обґрунтування сукупності критеріїв і управлінських впливів, побудова структури модельного комплексу соціально-економічного розвитку міста, зміна яких знаходиться в компетенції міських муніципальних органів.

Викладення основного матеріалу дослідження. Істотною небезпекою при розробці стратегії є ігнорування взаємозв'язку між соціально-економічним розвитком міста і регіону. Теоретично стратегія розвитку міста повинна взаємоузгоджуватися з регіональною, однак на практиці між ними часто спостерігаються суттєві суперечності. Втім, такі невідповідності частіше пов'язані з політичними конфліктами всередині місцевої та регіональної еліт, ніж з об'єктивними інтересами, які обумовлені специфікою регіонального економічного розвитку.

Формування якісного середовища проживання населення міста як чинника забезпечення передумов для подолання наслідків кризи та відновлення поступальної динаміки розвитку регіональної економіки передбачає необхідність посилення соціальної спрямованості стратегій розвитку міської території, перегляду стратегічних пріоритетів та принципів формування й використання його ресурсного потенціалу, трансформації механізмів регіонального управління.

Як основні функції місцевого самоврядування, необхідні для успішної реалізації стратегії соціально-економічного розвитку міської території, необхідно виділити управління: бюджетом і фінансами; економікою та підприємництвом; майном та землекористуванням; житлово-комунальною політикою; соціальною політикою; екологічними процесами тощо.

Кожна з цих основних функцій при розгляді конкретного міста містить певний набір підфункцій. Вони обумовлені його територіальними особливостями та специфікою, а також цілями і завданнями, визначеними місцевим самоврядуванням. Низку сучасних проблем гармонійного розвитку міста у своїх дослідженнях окреслила О. Карлова, виділивши практичну проблему слабкості діючих інструментів прийняття стратегічних рішень і неефективності механізмів оцінювання їх наслідків. Автор погоджується з думкою, що в сучасних умовах потрібні нові моделі функціонування сфери послуг для забезпечення якості життя в містах і те, що стратегічні управлінські рішення формуються при соціальному програмуванні [5, с. 147].

Нині реалізація зазначених функцій знаходиться на недостатньому рівні, тому ефективний розвиток міст безпосередньо залежить від здатності в найближчій перспективі органів влади різних рівнів на основі інструментів регіональної політики забезпечити умови для процесів розвитку територіального громадського самоврядування. Реалізація стратегії також передбачає наявність ефективною, налагодженою системи соціально-економічного моніторингу.

В дослідженнях О. Карлової виділені стратегічні проблеми, що є актуальними для міст України в умовах децентралізації владних функцій та управління об'єднаними територіальними громадами. Автор наголошує на невідкладності розробки методичного апарату управління містом [5, с. 99] і визначає, що управління розвитком міста здійснюється в межах місцевого самоврядування [7, с. 220].

Вчені З. Герасимчук та М. Аверкіна обґрунтовують необхідність визначення та застосування соціо-еколого-економічних ресурсів, підвищення рівня логістизації в місті та використання ринкових інструментів забезпечення стійкого розвитку міст [1, с. 135].

О. Карий окреслює чинники, що впливають на імідж, репутацію та конкурентоспроможність міста, пов'язує їх з ефективністю планування та виконання функцій органами місцевого самоврядування [9, с. 35] та узагальнює існуючі методики стратегічного планування розвитку міста [10].

У контексті трансформації економіки України Л. Хашиєва, аналізуючи стан та перспективи стратегічного планування розвитку територій на прикладі європейських міст, констатує значення стратегічного управління їх розвитком і наводить етапи самостійного визначення місцевою громадою цілей і основних напрямів соціально-економічного розвитку [12, с. 268].

Певний внесок у дослідження інструментів підвищення ефективності стратегічного управління розвитком міст внесено О. Середою, цікавим видається її бачення удосконалення організаційного, кадрового, нормативно-правового, фінансового та інформаційного забезпечення як основних інструментів підвищення ефективності управління сталим розвитком міст [11, с. 218].

Безумовно, соціально-економічна природа, стратегічні пріоритети регіонів визначають характер і напрями розвитку окремих міст. У регіональній економіці розглядаються питання постійної зміни кількості населення міст та міських поселень, висока густина населення, розвиток торгівлі, промисловості, застосування досягнень сучасних інформаційних технологій тощо. Функціонування міст постійно породжує нові проблеми, зумовлює необхідність застосування організаційно-економічних заходів запобігання надзвичайним ситуаціям, викликаним техногенними факторами, формування та реалізації стратегічних напрямів соціально-економічного розвитку [3].

Основні моделі розвитку міста систематизовано в табл. 1., де зазначено також і недоліки окремих моделей.

Відзначимо, що одним із пріоритетних завдань забезпечення збалансованої трансформації міської території є розробка оптимальної (ефективної) моделі розвитку міста, яка формалізується через стратегічні плани, що теоретично обґрунтовують практичну діяльність міських органів влади. Це необхідно для якісного виконання функцій міського муніципального механізму; тому формування стратегічних напрямів розвитку міської території та розробка стратегії його соціально-економічного розвитку є значимим інструментом регіональної політики, бо тільки на її основі регіональні органи управління зможуть не лише визначити (з урахуванням потреб населення, зацікавлених сторін і стратегічних партнерів) вектор розвитку міста та його окремих територій у коротко-, середньо-і довгостроковій перспективах, але й виробити комплекс антикризових заходів для оздоровлення системи міського господарства.

Таблиця 1

Світові моделі розвитку міста*

Назва моделі	Основна характеристика	Недоліки
Модель концентричних зон (Concentric Zone Model), Чиказька соціологічна школа (Р. Парк, Е. Верджес, Л. Вірт та ін.), 1920 р.	Описує розвиток міського середовища як набір концентричних кіл, де кожне коло позначає спосіб використання землі. Внутрішнє коло – це центральний діловий район, потім зсередини назовні йде перехідна зона, зона робочих кварталів, зона дорогого житла та зона передмістя. Відмітною особливістю цієї моделі є позитивна залежність між рівнем життя та відстанню від центрального ділового району.	Ця теорія не є універсальною, вона описує, насамперед, модель конкретного міста. В європейських, латиноамериканських, азійських містах розподіл міської території діаметрально протилежний північноамериканській моделі.
Модель секторів (Sector Model), Г. Гойт, 1939 р.	Міста розвиваються секторами у вигляді клинів, що розширюються від центру до околиць. Ці сектори розміщені вздовж водних артерій чи транспортних ліній.	Престижні житлові райони знаходяться неподалік від торгового центру.
Багатоядерна модель (Multiple Nuclei Model), Ч. Гарріс, Е. Ульманн, 1940 р.	У великих містах розвивалися значні за площею приміські зони (субурбії), деякі з яких, досягнувши певного розміру, починали функціонувати як маленькі ділові райони – ядра розвитку. В центрі моделі знаходиться центральний район, уздовж транспортних осей розташовуються райони легкої промисловості та оптової торгівлі. Важка промисловість, часто оточена житловими районами низького класу, розташовується на зовнішніх границях міста, а периферію займають житлові передмістя і невеликі ділові центри.	Розвиток спеціалізованих осередків залежить від кількох чинників: окремі види діяльності вимагають створення спеціальних умов (парк відпочинку, торговий центр тощо); для окремих підприємств є вигідною локалізація поблизу інших підприємств; окремі райони ніколи не межують.
Модерністська модель (Modernist Model), модерністи, до 1972 р.	Вирішальне значення мають простота та функціональність планування міста, усіх його споруд. Добре сплановане місто допомагає долати низку соціальних проблем.	Висока стандартизація містобудування і втрата містами своєї самобутності, однотипність забудови.
Постмодерністська модель (Postmodern Model), постмодерністи, з 1972 р. до сьогодні.	Постмодернізм в урбанізмі виходив з трьох базових положень: існують різні людські потреби; існують різні способи вираження і задоволення цих потреб; існують різні форми містобудування. Міська архітектура згідно з засадами постмодернізму спрямована на зміцнення регіонального і локального патріотизму, збереження традицій минулих століть. Перевага віддається низькій, родинній забудові. Міське районування зорієнтоване винятково на забезпечення потреб населення міста та району, в тому числі потреб розвитку комунікацій між людьми, сприяє зміцненню різних форм суспільного життя.	–

*Складено автором за матеріалами [8].

Результати моніторингових досліджень показують, що в більшості регіонів та міст країни розроблені й реалізуються основні стратегічні документи – концепції та програми перспективного комплексного соціально-економічного розвитку. Разом з тим встановлено, що розробниками планових і прогнозних документів регіонального розвитку недостатньо враховується один із основних аспектів стратегічного управління, що визначає його подальшу результативність, – аналіз виконання стратегії, її коригування і вплив ендо- та екзогенних змін регіонального середовища на її реалізацію. Відсутня уніфікована система показників, що дають змогу адекватно оцінити рівень

соціально-економічного розвитку міста та відповідають за своєю структурою і змістом якісно новим завданням управління, тому аналітична робота на рівні регіональних соціально-економічних систем переважно зводиться до оцінювання результатів за окремими напрямками (розвиток промисловості, малого бізнесу, житлово-комунального господарства, освіти, охорони здоров'я, культури тощо), тоді як детальне вивчення досягнутих результатів, комплексне оцінювання досягнутого рівня соціально-економічного розвитку здійснюються не на належному рівні.

Стратегічне управління як діяльність по розробці та реалізації стратегії в масштабі реального часу в сфері життєзабезпечення повинна вирішувати такі завдання:

- подолання кризового стану системи життєзабезпечення, викликаного розбіжністю її можливостей з вимогами середовища;
- забезпечення життєздатності муніципального сектора цієї сфери;
- створення умов для довгострокового розвитку з урахуванням зовнішніх і внутрішніх можливостей.

При використанні показників соціально-економічного стану необхідно пам'ятати, що вони, по-перше, є результатом певних подій, які накладаються в розглянутому періоді одна на іншу так, що виокремлювати їх вплив треба за допомогою спеціальних методів індикативного планування (системи збалансованих показників), причому це виокремлення буде коректним лише за умови спеціальних припущень (внаслідок того, що не може бути безперервних, постійних спостережень). По-друге, одні й ті ж явища, оцінювані різними спостерігачами, можуть характеризуватися різними значеннями отриманих показників, що потребують спеціальних процедур для підвищення їх достовірності (внаслідок того, що спостереження не є безпосереднім). Це суттєва обставина, яку слід мати на увазі при використанні результатів соціально-економічного моніторингу для прийняття рішень. З точки зору місцевого самоврядування в цілому, моніторинг повинен відповідати на такі питання: по-перше, наскільки ефективною є обрана стратегія управління соціально-економічним розвитком, по-друге, наскільки ефективно вона реалізується, по-третє, яким є реальний стан соціально-економічних процесів у місті.

При всій очевидній необхідності прискорення процесу розробки показників, що характеризують рівень соціально-економічного розвитку муніципального утворення, які б відповідали за своєю структурою і змістом якісно новим завданням управління, така робота в нашій країні ведеться повільно. А отже, вкрай повільними темпами просувається і аналітична робота в цьому напрямку. Навіть якщо одиничні муніципалітети і намагаються оцінити досягнуті результати за окремими напрямками (розвиток промислових і торговельних підприємств, аналіз сфер освіти, охорони здоров'я, культури тощо), то детальним вивченням досягнутих результатів, визначенням комплексної оцінки досягнутого рівня соціально-економічного розвитку муніципальної освіти ніхто не займається.

Міське самоврядування для виконання своїх функцій повинне мати дієвий інструмент регулювання відтворювальних процесів на території муніципального утворення в інтересах всього місцевого співтовариства і виразну муніципальну соціальну та економічну політику на досить тривалий період часу. Вся система територіального управління базується на системі планових і прогнозних робіт, що забезпечують цілепокладання, послідовність реалізації завдань і критерії оцінювання результатів управлінських рішень. Тому доцільним є дослідження процедури формування та реалізації стратегічних напрямів соціально-економічного розвитку міста.

Зростання ролі людського фактора в соціально-економічному розвитку регіонів та міст обумовлює необхідність перегляду сформованих підходів до визначення стратегічних напрямів і цілей соціально-економічного розвитку міста та визначення містоутворюючих факторів. Населення, з економічної точки зору, – це виробник матеріальних благ і в той же час їх споживач. Тому зміни чисельності та якісних характеристик населення безпосередньо впливають на формування міської інфраструктури і структури споживання послуг міського господарства (соціальних, житлово-комунальних тощо). Населення міст висуває певні вимоги до умов життя: довкілля, робочих місць, житла, постачання продовольчими і промисловими товарами, енерго-, водо-, тепло- і газопостачання, транспорту, зв'язку, освіти, охорони здоров'я, культури тощо.

Методологічно стратегічне планування розвитку як регіону, так і міста базується на таких концепціях і теоріях: концепціях сталого розвитку та економічної безпеки; теоріях кластеризації економіки, конвергентно-дивергентного розвитку територій, вибору сценаріїв розвитку,

системної динаміки і просторово-територіальній теорії «центр-периферія». Всі вони мають відповідний інструментарій дослідження та своє призначення (табл. 2).

Таблиця 2

Концептуальний базис розробки стратегій соціально-економічного розвитку міста*

Концепція або теорія	Інструментарій дослідження	Призначення концепції або теорії
Концепція сталого розвитку	Кількісне оцінювання параметрів розвитку	Для аналізу стану сталого розвитку регіону
Концепція економічної безпеки	Порівняння параметрів з їх пороговими значеннями. SWOT-аналіз	Для визначення пріоритетності вирішення проблем сталого розвитку регіону
Теорія кластеризації економіки	SWOT-аналіз	Для ідентифікації кластерів зростання економіки регіону
Просторово-територіальні теорії «центр-периферія»	Модель «центр-периферія»	Для визначення територій зростання
Теорії конвергентно-дивергентного розвитку територій	Моделі дослідження конвергентно-дивергентних процесів	Для визначення територій регіону, які відносяться до депресивних
Теорії вибору сценаріїв розвитку	Сценарний підхід	Для визначення сценаріїв розвитку регіону
Теорії системної динаміки	Імітаційне моделювання	Для моделювання сценаріїв розвитку регіонів

*Складено автором.

Розглянувши основні підходи до планування розвитку території, доходимо висновків, які дозволять нам сформулювати авторську думку, що при визначенні стратегічних напрямів та розробці стратегічного плану розвитку міста повинен бути використаний системний і комплексний підхід, при якому соціально-економічні проблеми міського розвитку розглядаються у взаємозв'язку, враховуються (ігноруються) цілі окремих підсистем, що становлять цілісну міську систему з обов'язковим урахуванням сформованих умов розвитку, територіальних особливостей і специфіки. При цьому необхідно керуватися такими принципами:

- 1) розглядати проблеми у їх взаємозв'язку;
- 2) враховувати цільову орієнтацію їх вирішення;
- 3) враховувати поліваріативність рішень щодо розв'язання проблем;
- 4) використовувати однакові підходи для дослідження згрупованих за певною ознакою проблем;
- 5) враховувати коротко- й довгострокові економічні та соціальні наслідки вирішення найважливіших проблем.

Комплекс моделей включає такі приватні задачі, як:

- моделювання розміщення об'єктів житлово-комунальної інфраструктури;
- моделювання системи побутового обслуговування;
- моделювання інноваційної політики;
- моделювання розміщення об'єктів торгівлі та сфери послуг на території;
- моделювання охорони здоров'я та системи освіти;
- моделювання містобудівної політики;
- моделювання розвитку промисловості і зв'язку;
- моделювання ціноутворення (тарифів) на товари та послуги;
- моделювання інвестиційної політики;
- моделювання фінансової (зокрема бюджетно-податкової) діяльності тощо.

Стратифікована структура модельного комплексу соціально-економічного розвитку міста включає два рівні (рис. 1):

- 1) аналіз і прогноз ресурсного потенціалу;
- 2) вироблення варіантів управлінських рішень.

На першому рівні за видами ресурсного потенціалу виділено такі блоки: природні ресурси; виробничі фонди; трудові ресурси; фінансові ресурси; зовнішньоекономічна діяльність; вивчення структури споживання.

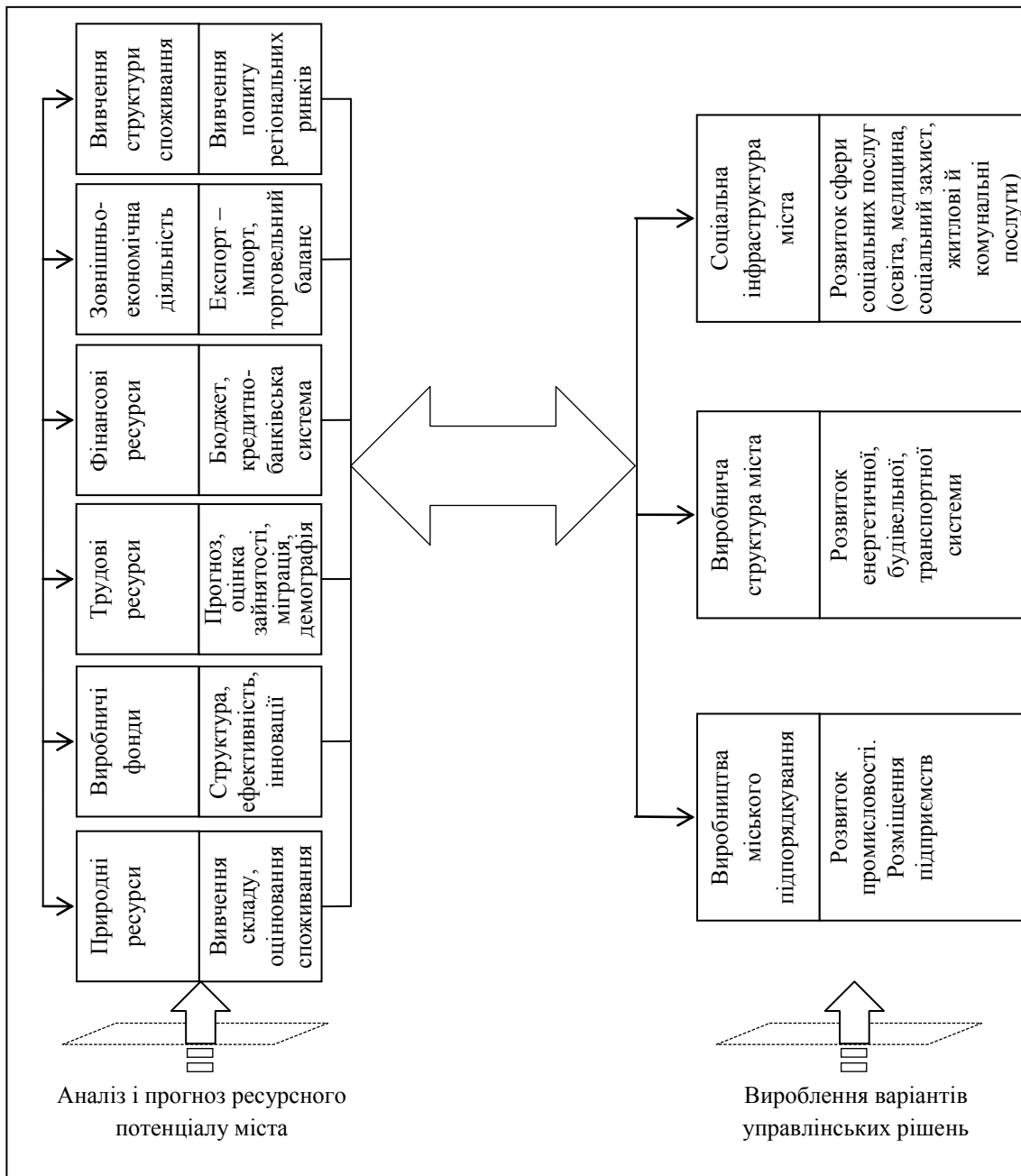

Рис. 1. Структура модельного комплексу соціально-економічного розвитку міста

Вироблення реальних стратегічних варіантів розвитку міста на практиці ведеться за трьома основними напрямками: суб'єкти господарювання міського підпорядкування; виробнича інфраструктура міста; соціальна інфраструктура міста. При описі об'єкта моделювання слід дотримуватись таких принципів:

- 1) балансовий (рівність між обсягами наявних ресурсів, отриманих з різних джерел, та обсягами використаних для реалізації різних напрямів соціально-економічного розвитку міста);
- 2) технологічний (розкриває і деталізує технологічні процеси конкретних економічних систем та їх виробничі можливості в перспективі);
- 3) поведінковий (описує поведінку елементів економічної системи, що мають певну свободу вибору рішень);
- 4) структурний (визначає ієрархію управління (взаємозв'язок, співпідпорядкованість елементів економічної системи) і правила, що регулюють функціонування елементів системи в

рамках цієї структури (механізм функціонування системи, принципи формування різних фондів системи));

5) екологічний (розкриває взаємозв'язки економічної системи з навколишнім середовищем);

6) демографічний (враховує вплив зростання чисельності та зміни структури населення на виробництво);

7) екзогенний (описує взаємовідносини економічної системи з елементами зовнішнього середовища).

Таким чином, сталий соціально-економічний розвиток міста передбачає рух до встановлених результатів, визначається якісно (на вербальному, змістовному рівні), кількісно й у часі. При цьому намічений стратегічний орієнтир і шляхи його досягнення повинні бути чітко продумані та сформульовані в стратегічних документах. Це дає можливість чітко дотримуватися поставлених цілей.

Висновки. Зважаючи на зазначене, головним результатом комплексного аналізу соціально-економічного розвитку міста є побудова узагальненої моделі міста і його підсистем, що відображають всі значимі фактори і взаємозв'язки реальної системи. Пожвавлення і активізація розвитку міст мають відбуватися на базі об'єднання низки динамічних моделей, що відтворюють підсистеми міста та відображають взаємозв'язки між ними. в єдину. Оскільки комплекс вищезазначених моделей орієнтований на проведення варіантних прогнозних розрахунків розвитку міста залежно від тієї чи іншої стратегії управління, потрібно виділити сукупність критеріїв та управлінських впливів, тобто тих соціально-економічних показників функціонування галузей міського господарства, зміна яких перебуває в компетенції міських муніципальних органів.

Реалізація зазначених напрямів соціально-економічного моделювання розвитку міста забезпечить удосконалення територіальної організації економіки регіонів, створення належних умов життєдіяльності населення, підвищення його добробуту, прискорення процесів входження України в інтеграційні структури світового співтовариства.

Список використаної літератури

1. Averkyna M. F. Theoretical and methodological foundations for maintaining of sustainable development of the cities and metropolitan agglomeration / M. F. Averkyna, Z. V. Gerasymchuk // Вісник НГУ. – 2014. – № 5. – С. 134–141.
2. Берданова О. Стратегічне планування місцевого розвитку : практич. посіб. / О. Берданова, В. Вакуленко; Швейцарсько-український проект «Підтримка децентралізації в Україні – DESPRO. – К. : Софія-А. – 2012. – 88 с.
3. Бережна А. Ю. Методика оцінювання рівня соціально-економічного розвитку міст / А. Ю. Бережна // Економіка і регіон : науковий вісник ПНТУ імені Юрія Кондратюка. – 2010. – № 4 (27). – С. 117–123.
4. Реформа децентралізації влади в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://decentralization.gov.ua>
5. Карлова О. Управління містом, орієнтоване на потреби майбутнього розвитку [Електронний ресурс] / О. Карлова // Економіка та право. – 2015. – № 3 (42). – С. 94–100. – Режим доступу : <http://economiclaw.kiev.ua/uk/arhyv/2015/vypusk-3-42>
6. Karlova O. Managerial decision-making with the aim to ensure proper quality of the service industry in urban areas / O. Karlova / Problems of spatial development of socio-economic systems : economics, education, medicine. – Opole : The Academy of Management and Administration in Opole, 2015. – pp. 143–150.
7. Карлова О. А. Складові процесу розвитку економіки міста в контексті стратегічного управління / О. А. Карлова // Стратегічно-інноваційний розвиток суб'єктів економічної системи в умовах глобалізації : зб. тез I Міжнар. наук.-практич. інтернет-конф., (Кременчук, 16-18 листоп. 2016 р.). – Кременчук : КрНУ, 2016. – С. 218–220.
8. Карлова О. А. Формування економічної моделі діяльності міського комплексу / О. А. Карлова // Економіка: проблеми теорії та практики : зб. наук. праць в 4 т. – Дніпропетровськ : ДНУ, 2008. – Вип. 235, т. 3. – С. 527–533.
9. Карий О. І. Імідж міста як фактор його розвитку [Електронний ресурс] / О. І. Карий. – Режим доступу : <http://www.economy.in.ua/?op=1&z=1031>
10. Карий О. І. Етапи стратегічного планування розвитку міста: узагальнення існуючих методик [Електронний ресурс] / О. І. Карий. – Режим доступу : http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/En_re/2010_7_3/8.pdf
11. Серета О. В. Інструменти підвищення ефективності стратегічного управління сталим розвитком міст / О. В. Серета // Вісник ОНУ імені І. І. Мечникова. – 2014. – Т. 19, вип. 2/4. – С. 2016–222.
12. Хашієва Л. Громадська партисипація в процесі стратегічного управління розвитком європейських міст / Л. Хашієва // Ефективність державного управління : зб. наук. праць. – 2010. – Вип. 25. – С. 268–274.

References

1. Averkyna, M. F., Gerasymchuk, Z. V. (2014), "Theoretical and methodological foundations for maintaining of sustainable development of the cities and metropolitan agglomeration", *Visnyk NGU*, No. 5, pp. 134–141.
2. Berdanova, O., Vakulenko, V. (2012), Strategic planning of local development [Strategichne planuvannya mistsevoho rozvytku], Swedish-Ukrainian project "Decentralization support in Ukraine – DESPRO", Sofiya-A, Kyiv, 88 p.
3. Berezna, A. Yu. (2010), "The method for evaluating the level of social and economic city development" ["Metodyka otsynuyuvannya rivnyia socialno-ekonomichnoho rozvytku mist"], *Ekonomika i rehion: naukovyi visnyk PNTU imeni Yuriya Kondratyuka*, No. 4 (27), pp. 117–123.
4. The reform of authority decentralization in Ukraine, available at: <http://decentralization.gov.ua>
5. Karlova, O. (2015), "City management, oriented on future development requirements" ["Upravlinnya mistom, orientovane na potreby majbutnyoho rozvytku"], *Ekonomika ta pravo*, No. 3 (42), pp. 94–100, available at: <http://economiclaw.kiev.ua/uk/arhyv/2015/vypusk-3-42>
6. Karlova, O. (2015), Managerial decision-making with the aim to ensure proper quality of the service industry in urban areas, Problems of spatial development of socio-economic systems: economics, education, medicine, The Academy of Management and Administration in Opole, Opole, pp. 143–150.
7. Karlova, O. A. (2016), "Components of the process of city economy development in the context of strategic management" ["Skladovi procesu rozvytku ekonomiky mista v konteksti stratehichnoho upravlinnya"], *Stratehichno-innovatsijnyy rozvytok subjektiv ekonomichnoyi systemy v umovah hlobalizaciyi: zb. tez I Mizhnar. nauk.-prakt. internet-konf.*, KrNU, Kremenchuk, pp. 218–220.
8. Karlova, O. A. (2008), "The formation of economic model of urban complex activities" ["Formuvannya ekonomichnoyi modeli diyalnosti miskoho kompleksu"], *Ekonomika: problemy teorii ta praktyky: zb. nauk. prats v 4 t.* DNU, Dnipropetrovsk, No. 235 (3), pp. 527–533.
9. Karyy, O. I. "City image as a factor of its development" ["Imidz mista yak faktor yoho rozvytku"], available at: <http://www.economy.in.ua/?op=1&z=1031>
10. Karyy, O. I. "Stages of strategic planning of city development: generalization of existing methods" ["Etapy stratehichnoho planuvannya rozvytku mista: uzahalnennya isnujuchykh metodyk"], available at: http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/En_re/2010_7_3/8.pdf
11. Sereda, O. V. (2014), "Instruments for increase of the efficiency of strategic management by cities sustainable development" ["Instrumenty pidvyshennya efektyvnosti stratehichnoho upravlinnya stalym rozvytkom mist"], *Visnyk ONU imeni I. I. Mechnykova*, Vol. 19 (2/4), pp. 2016–222.
12. Hashyyeva, L. (2010), "Public participation in the process of strategic management by the development of European cities" ["Hromadska partysypaciya v procesi stratehichnoho upravlinnya rozvytkom yevropejskykh vist"], *Efektivnist derzhavnoho upravlinnya: zb. nauk. prats*, No. 25, pp. 268–274.

C. Kalashnikova

FORMATION OF THE STRUCTURE OF MODEL COMPLEX OF SOCIO-ECONOMIC CITY DEVELOPMENT

The basic functions of the strategy of socio-economic development of urban territory are considered in the article. The aim of this work is to justify the set of criteria and management actions, to construct the structure of model complex of socio-economic city development, the change of which is within the competence of urban municipal authorities.

Strategic issues which are relevant to the cities of Ukraine in the conditions of modern management by the combined territorial communities are investigated. The need for revision of formed approaches to determining the strategic directions and objectives of socio-economic city development is substantiated. The basic principles for formation and development of strategic plan of city development are generalized. Priority issues for provision of balanced transformation of urban territory in the conditions of development are highlighted. The basic models for city development are systematized. The concepts and theories of strategic planning of city development are considered.

A consideration of real strategic options for city development, in practice, is offered to carry out in three directions: entities of municipal jurisdiction; city industrial infrastructure; city social infrastructure. As the result of research stratification structure of model complex of socio-economic city development is offered.

Keywords: city, development, system of socio-economic monitoring, systematic approach.